

Wł. Józef Londzin

Sprawozdanie

z czynności

COIO 557 III

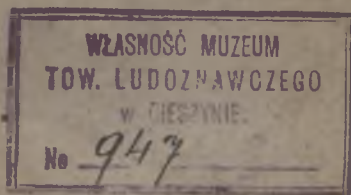
Towarzystwa rolniczego

dla

Księstwa Cieszyńskiego

za rok

1902.

CIESZYN.

Nakładem «Towarzystwa rolniczego dla Księstwa
Cieszyńskiego.»

Drukiem A. Barona właśc. Fr. Machaczek.

Sprawozdanie

z czynności

„Towarzystwa rolniczego

dla

Księstwa Cieszyńskiego“ w Cieszynie

za rok 1902

33. istnienia Towarzystwa

przyjęte przez Walne Zebranie na dniu 28. marca 1903.

Sprawozdanie.

*z Walnego Zebrania delegatów Towarzystwa rolniczego dla Księstwa Cieszyńskiego
odbytego na dniu 28. marca 1903.*

Walne Zebranie odbyło się w sali „Domu Narodowego.“ O godzinie 10. przystąpiono do skonstatowania obecnych Delegatów. Rezultat wykazał iż było zastąpionych 24 Kótek a liczba Delegatów wynosiła 32. Jeżeli zważymy, iż Kótek Towarzystwa jest 58 a każde ma prawo wystać conajmniej pięciu Delegatów, to liczba obecnych jest bardzo szczupłą, co się tłumaczy tem, iż Walne Zebranie nieprzewidzianym sposobem przypadło w najśliczniejszą porę wiosenną, która w tym roku tak wcześnie zawitała, a dzień ten był jednym z najpiękniejszych i słusznem prawem wołał rolnika do pola.

Po tej czynności wstępnej zagał prezes pan Jerzy Cienciąła 34. Walne Zebranie Towarzystwa, powitawszy zebranych Delegatów Kótek rolniczych. Zaś jako gościa i reprezentanta c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie powitał serdecznemi słowy Wielmożnego Pana Dr. Tomalskiego, inspektora rolnictwa.

Dalej podał prezes do wiadomości, iż Towarzystwa rolnicze, mianowicie: c. k. Towarzystwo gospodarsko-galicyjskie we Lwowie, Centralne czeskie Towarzystwo rolnicze w Opawie i c. k. Towarzystwo rolniczo-leśnicze w Opawie, mianowały prezesa pana Jerzego Cienciąłę swoim reprezentantem, życząc oraz pomyślnego przebiegu obrad.

Zatem zabrał głos inspektor rolnictwa pan Dr. Tomalski i przynosząc serdeczne pozdrowienie Towarzystwa bratniego, wyraził uznanie dla działalności Towarzystwa naszego, wskazując, iż cel tej działalności jest dwójaki, zwłaszcza realny ale też i idealny, — zakończył słowami: szczęść Boże!

Nim przystąpiono do porządku dziennego, poświęcił jeszcze pan prezes kilka słów rzewnych pamiętce zmarłego w roku minionym jednego z najstarszych członków Towarzystwa a wielce zasłużonego męża około dobra ludu naszego ś. p. ks. Monsignore Ignacego Świeżego, byłego posła do Sejmu i Rady Państwa. Zgromadzenie uczciło pamięć jego przez powstanie.

Przystąpiono do porządku dziennego:

1. Pan Jan Hławiczka z Dziegielowa zreferował imieniem komisji weryfikacyjnej, iż protokoł spisany z przeszłego Walnego Zebrania jest zupełnie zgodny z przebiegiem rozpraw; wskutek tego odstąpiono odczytania protokołu i zatwierdzono takowy bez zmiany.

2. Sekretarz p. Andrzej Teper złożył obszernie sprawozdanie z czynności w Towarzystwie, szczególnie Zarządu głównego, na podstawie przygotowanych dat. W dyskusji nad sprawozdaniem poruszył Delegat pan Heczko, kierownik szkoły w Koszarzyskach, kwestyę otwarcia szkoły gospodyń wiejskich i polecał, aby zbadano program podobnej szkoły w Zakopanem, która jest prywatnym zakładem. To przyjęto do wiadomości, zaś co do działalności w tym względzie zawiadomiono, iż dla spraw szkół gospodyń wiejskich w kraju został wybrany osobny komitet, do którego z naszej strony należy Wbn. ks. Franciszek Michejda. — W sprawie kursów sadowniczych przypomniał tensam p. Delegat najprzód przeszkody, jakie zaszły w tym roku odnośnie do udziału w tym kursie ze strony panów nauczycieli i wyraził stanowcze życzenie, aby Zarząd poczynił kroki, żeby kurs taki dla panów nauczycieli u nas w tym roku bieżącym urządzony być mógł.

Sprawozdanie zostało zatem do zatwierdzającej wiadomości przyjęte i będzie jak zwykle drukowane w „Rolniku śląskim“.

3. Rachunki Towarzystwa za rok 1902 przedstawione przez skarbnika p. Rudolfa Wöllersdorfera przyjęto do wiadomości. Pan Paweł Kajzar z Kojkowic zreferował imieniem komisji rewizyjnej, iż rachunki znaleziono zupełnie zgodne ze załącznikami, tylko przy skontrum kasy okazała się nadwyżka, co znalazło wytłumaczenie w tem, iż odnośna kwota włożona do kasy nie była jeszcze wpisana — komisja rewizyjna wnosi tedy, aby Walne Zebranie rachunki przedłożone zatwierdziło i Zarządowi głównemu absolutoryum udzieliło. Dalej wnosi komisja rewizyjna, aby rachunki Towarzystwa bez względu na zaległość wkładek, z dniem 31. grudnia zamykano. Oba wnioski komisji rewizyjnej zostały jednomyślnie uchwalone.

4. Skarbnik odczytał ułożony przez Zarząd gł. i Radę ogólną preliminarz na rok 1903. W dyskusji nad preliminarzem wszystkie głosy szły w tym kierunku, aby pomimo znacznego niedoboru nie zniżać zwrotu wkładek Kółkom. W końcu uchwalono jednomyślnie zwrot tak, jak dotąd 50% a Zarządowi polecono, aby się starał w wszelki możliwy sposób końce związać, zaczem uchwalono preliminarz z kwotą w potrzebach: 10.427 K 54 h a w dochodach z kwotą 9450 K a temsamem z niedoborem 977 K 54 h.

5. Przystąpiono do wyboru ustępującej jednej trzeciej części członków Zarządu głównego i jednego zastępcy w myśl § 23 statutu i wybrano ponownie członkami Zarządu p. Rudolfa Wöllersdorfera 22 i p. Józefa Biłkę 22 głosami a zastępcą p. Andrzeja Kuczka 22 głosami.

6. Do komisji weryfikacyjnej wybrano pp. Jana Hławiczkę z Dziegielowa, Józefa Szotkowskiego z Istebnej i Pawła Kajzara z Kojkowic.

Na tem wyczerpano porządek dzienny przedpołudniowy.

W porze popołudniowej zebrało się okragło 80 osób, członków Towarzystwa z różnych okolic kraju naszego i nastąpiły w myśl programu krótkie referaty i wykłady.

Najprzód przemawiał pan dyrektor Szybiński o zarazach nierogaczyny i środkach zaradczych.

Pan Zaleski z Puńcowa o składzie gleby i wpływie tegoż na zawartość części pokarmowych dla roślin i o dalszych ztąd wnioskach dla używania nawozów sztucznych.

Pan Zielina z Żukowa o potrzebie zalesiania i jego błogich skutkach.

Pan Fryda z Dębowa o znaczeniu rachunkowości w gospodarstwie rolnem.

Pan Śliwka z Koniakowa p. Jabłonkowie o własnych doświadczeniach z nawozami sztucznymi. Referat p. Śliwki, który jest młodym gospodarzem, był co do strony rzeczowej wcale interesujący a również sposób jego wystąpienia był bardzo sympatyczny.

Pan Sikora z Nawsia o pijaństwie i jego zgubnych skutkach wśród ludu włościańskiego. Kwestya piękąca. Zwracano uwagę na Towarzystwa wstrzemięźliwości.

Co do tych rozpraw trzeba przyznać, że są one interesujące i pożyteczne, szkoda tylko, że się na tem kończy. Do każdego referatu bowiem należałoby przygotować odnośną rezolucyę, takową uchwalić i polecić Zarządowi aby się domagał jej przeprowadzenia,

Po krótkiej jeszcze wymianie myśli zabrał głos prezes pan Jerzy Cienciala i dziękował za dosyć liczny udział i objawioną ochotę do nabycia wiedzy, przyczem z uznaniem wspomniął młodego, a tak żywo myślącego gospodarza p. Śliwkę, dalej delegatowi c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie p. Dro. Tomalskiemu za przybycie, i prosi go, by powiedział, co widział — nie wszystko świetne, ale pragniemy żyć, zaś wielce Sz. Tow. bratniemu za wysłanie Delegata. Pan Delegat oświadczył, iż odnosi wrażenie najsympatyczniejsze i zachęcał do łączności rolników, jako braci na ojczystej polskiej ziemi. Z tem zamknął pan prezes Walne Zebranie, poczem przystąpiono do załatwienia ostatniego punktu programu, do loteryjki.

W bardzo dobrym humorze nastąpiło wylosowanie przedmiotów. Fortuna grymasna jednego obdarzyła, drugiego wyszydziła.

S e k r e t a r z .

I. Stan Towarzystwa.

Rok 1902 był 33 istnienia Towarzystwa.

Towarzystwo nasze w zeszłym roku powiększyło się przez utworzenie nowego Kółka w Zamarskach.

Stan członków wynosił:

z końcem roku 1901 . .	2.142
„ „ „ 1902 . .	2.154
przybyło zatem członków	12

Członków, którzy w roku niniejszym przystąpili do Towarzystwa było 121, ponieważ przy ścisłem zrewidowaniu adresów pewną liczbę wykreślono, przeto przyrost okazał się wogóle małym.

Stosownie do powyższej liczby przedstawia się stan członków Towarzystwa z końcem roku 1901 jak następuje:

Protektorem:

Jego Ekscelencya Henryk Hrabia Larisch-Mönnich, c. i k. tajny radca i podkomorzy, marszałek krajowy, właściciel dóbr i t. d. i t. d. na zamku w Solcy.

Członkowie honorowi:

JWny. Baron Zdenko Sedlnicki, Pan na Bilowcu, członek Wydziału krajowego i t. d.

Wny. Pan Dr. Adam Kulisz, dyrektor średniej szkoły rolniczej w Ober-Hermsdorfie.

Wny. Pan Andrzej Nowaczek, profesor średniej szkoły rolniczej w Kaaden w Czechach.

Wny. Pan Jerzy Cienciąła, prezes Towarzystwa rolniczego, posiadacz złotego krzyża zasługi z koroną, poseł sejmowy i t. d. i t. d. w Sibicy.

JWny. Baron Ernest Sedlnicki, właściciel dóbr Jeżkowice, poseł do Rady Państwa i t. d. i t. d.

Członkowie dożywotni:

Towarzystwo oszczędności i zaliczek w Cieszynie, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką, obejmujące 4771 członków przeważnie rolników; zaś obrót kasowy w roku ubiegłym wynosił 6,919'859 koron.

Organizacya Towarzystwa.

Zarząd główny.

Prezes: Pan Jerzy Cienciąła, posiadacz złotego krzyża zasługi z koroną, poseł na Sejm śląski, właściciel gruntu i t. d. i t. d. w Sibicy.

Wiceprezes: Pan Jan Sztwiertnia przełożony gminy i właściciel gruntu w Kisielowie.

Członkowie: pp. Józef Biłko, nauczyciel w Końskiej, Andrzej Kuczek, kierownik szkoły w Markłowicach przy Frysztacie, Jan Martynek, nauczyciel w Ogrodzonej, Adam Sikora, rolnik i przełożony gminy w Nawsiu, Andrzej Teper, rolnik w Żukowie dolnym, Rudolf Wöllersdorfer, rolnik w Mostach przy Cieszynie, Dr. Józef Zaleski, rolnik w Puńcowie.

Funkcyonaryusze: Pan Andrzej Teper, sekretarz, pan Rudolf Wöllersdorfer, skarbnik i pan Paweł Kożusznik, pomocnik kancelaryjny.

Rada ogólna.

Każde Kółko ma jednego delegata do Rady ogólnej. (§. 28 st.)

Walne Zebranie.

Członkami Walnego Zebrania są członkowie Wydziałów Kółek rol. (§. 31. st.).

Kółka rolnicze.

I. W powiecie politycznym Cieszyn.

Kółko rolnicze Bażanowice.

Kółko rolnicze Hażlach.

"	"	Błędowice Dólne.
"	"	Bukowiec.
"	"	Bystrzyca.
"	"	Cierlicko.
"	"	Cieszyn.
"	"	Dzięgielów,
"	"	Gnojnik.
"	"	Gródek.
"	"	Grodziszcz.
"	"	Guty.

"	"	Istebna.
"	"	Jaworzynka.
"	"	Karpentna.
"	"	Koniaków p. Jabłonek.
"	"	Końska.
"	"	Koszarzyska.
"	"	Leszna-Trzyniec.
"	"	Leszna Górna.
"	"	Ligotka Kameralna,
"	"	Łyżbice.

Kółko rolnicze	Mistrzowice.	Kółko rolnicze	Smiłowice.
" "	Mnisztwo.	" "	Trzanowice.
" "	Nawsie.	" "	Wendrynia.
" "	Nydek.	" "	Wielopole.
" "	Ogrodzona.	" "	Zamarski.
" "	Piosek.	" "	Żuków. Dolny.
" "	Puńców-Kojkowice.	" "	Żuków Górny.
" "	Ropica.		

II. W powiecie politycznym Frysztat.

Kółko rolnicze	Dzieńmorowice.	Kółko rolnicze	Olbrachcice.
" "	Kończyce Małe.	" "	Skrzeczoń.
" "	Lutynia polska.	" "	Stonawa.
" "	Markłowice p. Frysztat.	" "	Żebrzydowice.

III. W powiecie politycznym Bielsk.

Kółko rolnicze	Brenna.	Kółko rolnicze	Łownica.
" "	Cisownica.	" "	Pierściec.
" "	Dębowiec.	" "	Pruchna.
" "	Godziszów.	" "	Rudzica.
" "	Goleszów.	" "	Ustroń-Hermanice.
" "	Górki Wielkie.	" "	Wisła.

Liczbowo przedstawia się skład członków jak następuje:

Protector	1
Członków honorowych	5
Członków dożywotnich	1
Członków Kółek rolniczych	2147
Razem	2154

Kółek wszystkich razem 57.

II. Sprawy ogólne.

Zarząd główny odbył 12, Rada ogólne 2 posiedzenia. Walne Zebranie odbyło się jedno. Liczba załatwień piśmiennych 722.

Z ważniejszych czynności wymieniamy:

1. Zastępstwo interesów Towarzystwa przez delegatów w Komitecie subwencyjnym, dokąd corocznie przedkładamy nasze życzenia subwencyjne. Sprawozdanie z posiedzeń tegoż Komitetu umieszczaliśmy w organie Towarzystwa.
2. Wysyłanie próśb Kółek naszych z poleceniem i uzasadnieniem dla przychylnego załatwienia przez odnośne władze.
3. Referat względem skarg przy wymiarze podatku osobisto-dochodowego.
4. Referat w sprawie funduszków kontrybucyjnych.
5. Referat względem hodowli nasion.
6. Referat w sprawie założenia szkoły gospodyń wiejskich.
7. Referat względem zmiany ustawy dotyczącej odpisu podatku gruntowego z powodu szkód elementarnych.
8. Opinia względem urządzenia kursu buchhalteryjnego dla instruktorów rolniczych.
9. Referat względem impbrtowania i chowu drobiu.
10. Referat w sprawie pomnożenia targów na bydło w Cieszynie.
11. Wykazy statystyczne rolne.
12. Referat w sprawie przeprowadzenia ustawy o towarzystwach zawodowych.
13. Przeprowadzenie liczenia bydła według żywej wagi i ceny i t. d.

Do przyjemnych objawów zaliczamy odwiedziny gości-rolników z Królestwa, którzy w swojej podróży w celach naukowych i do nas się stawili. Były to osoby wysoko inteligentne, zawodowe wykształcone i posiadacze wielkich majątków. Dla braku czasu zwiedzili tylko gospodarstwo pp. Niemca i Zaleskiego w Puńcowie i byli z tego nadzwyczaj zadowoleni. Obszerniejszy opis tych odwiedzin znajduje się w „Rolniku śląskim” z dnia 27. lipca 1902 n. 14.

Jak dotąd tak i w tym roku umożliwiały nam pracę dla rozwoju rolnictwa, subwencje i dary. Wysokie c. k. Ministerstwo rolnictwa, i c. k. Rząd krajowy, Wysoki Sejm śląski i Wydział krajowy udzielił Towarzystwu naszemu znowu znaczne zapomogi na poszczególne cele, które w odnośnych następnych oddziałach są wykazane.

Do stałych Dobrodziejów zaliczamy „Towarzystwo oszczędności i zaliczek” w Cieszynie, które ofiarowało nam znów 200 K i pomnaża dalej fundusz na założenie szkoły gospodyń wiejskich. Cenne dzieło „Encyklopedia rolnicza” jako dar tegoż Towarzystwa, stało się w tym roku kompletnem. Oprócz tego od Jego Eksc. Marszałka krajowego Hrabiego Larisch-Mönnich otrzymaliśmy także coroczny dar 100 K.

Wszystkim tym Dobrodziejom wyrażamy szczerze: Bóg zapłać!

Już kilkakrotnie objawionemu życzeniu, aby wobec wzrastającej pracy w Towarzystwie, pomnożono też i siły, stało się z końcem tego roku o tyle zadosyć, iż powołano pomocnika kancelaryjnego w osobie p. Pawła Kozusznika. Jest to także postęp, który z czasem skutek przyniesie.

Dalsza czynność objawia się w następujących oddziałach.

III. Kultura krajowa.

1. Chów bydła.

W roku 1902 zakupiono 17 buhajów rozplodowych; z tych postawiono na stacye hodowlane w powiecie Cieszyńskim, 13 a w powiecie Bielskim 4. Ceny buhajów wynosiły 364 — 254 K.

Prywatnych buhajów subwencyonowano 11; z tych w powiecie Cieszyńskim 6, w Bielskim 3, we Frysztackim 2. Subwencje na buhaje prywatne wynosiły od 70 — 100 K. Dla poprawy czerwonego bydła leszniańskiego sprowadzono buhaje czerwonej rasy galicyjskiej. Chów ten się jednak należycie nie rozwinął. — Buhaje zakupywano na podstawie uznania zdatości przez c. k. weterynarza, w tym celu zostały także wszystkie poddane szczepieniu. Trzymanie i używanie buhajów rozplodowych było odpowiedniem.

Szczepienia tuberkulnią na szersze rozmiary w oborach nie mogliśmy przeprowadzić z powodu braku dostatecznych środków.

Nowa ustawa o licencyonowaniu buhajów (Stierkörungsgesetz), o której już na przeszłym Walnem Zebraniu była mowa, nie weszła w roku 1902 w życie z powodu trudności fiskalnej natury, które atoli już usunięte zostały.

Odbyło się także w tym roku badanie stosunków hodowli bydła w naszym kraju przez c. k. konsumenta hodowli bydła z c. k. Ministerstwa rolnictwa i c. k. weterynaryjnego referenta krajowego. Referat odnośny ma być według uchwały Komitetu subwencyjnego podany do wiadomości w czasopismach rolniczych.

Miejscowości, w których postawione zostały buhaje subwencyonowane są według niniejszej tabeli następujące:

Miejscowość	Buhaje krajowe		Buhaje subwenc.		Razem
	1901	1902	1901	1902	
Godziszów	1	—	—	—	1
Wendrynia	—	1	1	—	2
Żuków Dolny	—	1	1	—	2
Marklowice	1	—	1	—	2
Grodziszcz	—	—	2	1	3
Nawsie	—	1	1	1	3
Małe Kończyce	—	—	1	—	1
Zarzecze	—	—	1	1	2
Olbrachcice	—	—	1	1	2
Końska	—	—	1	1	2
Dębowiec	1	—	—	1	2
Puńców	2	—	—	1	3
Ogrodzona	1	—	—	—	1
Zamarski	—	—	1	—	1
Raj	1	—	—	—	1
Jaworzynka	1	—	—	—	1
Iłownica	1	—	—	—	1
Gnojnik	1	—	—	—	1
Zabrzeg	1	—	—	—	1
Koszarzyska	—	1	1	—	2
Sibica	—	1	1	—	2
Mistrzowice	—	—	1	1	2
Kisielów	—	1	—	—	1
Pruchna	—	1	—	—	1
Brenna	—	1	—	—	1
Hermanice	—	1	—	—	1
Pierściec	—	—	—	1	1
Brzezówka	—	1	—	—	1
Dziegielów	—	1	—	—	1
Żuków Górny	—	1	—	—	1
Ropica	—	1	—	—	1
Leszna Dolna	—	1	—	—	1
Ligotka kameralna	—	1	—	—	1
Żyźbice	—	1	—	—	1
Bobrek	—	1	—	—	1
Leszna Górna	—	—	—	1	1
Stonawa	—	—	—	1	1

Premiowania bydła rogatego nie urządzaliśmy, gdyż subwencja odnośna przypada Towarzystwu naszemu dopiero w roku 1903.

Obrachunek dotacyi na chów bydła i na szczepienie tuberkuliną.

Dochód.	Państwo		Kraj	
	K	h	K	h
Pozostałość kasowa z początkiem roku 1902 na chów bydła	953	15	1817	98
Pozostałość kasowa z początkiem roku 1902 na szczepienie tuberkuliną	160	—	40	—
Subwencya na chów bydła na rok 1902	2500	—	3000	—
Splata jednej trzeciej części z ceny zakupna buhaji	721	—	806	—
Razem	4334	15	5663	98
Rozchód.				
Koszta zakupna buhaji rozplodowych	2211	38	3018	—
Subwencyonowanie buhaji prywatnych	470	—	580	—
Odszkodowanie za zakupno, inspekcję i t. p.	200	84	190	72
Koszta transportu buhaji z Kulandu	40	98	19	80
Weterynarzowi p. Blasch za interwencję	78	50	15	—
Koszta szczepienia tuberkuliną	80	—	60	—
Razem	3081	70	3883	52
Stan kasy z końcem roku 1902	1252	45	1780	46
<i>Uwaga:</i> Rachunek premiowania bydła ma z roku 1901 niedobór w kwocie 120 K.				

2. Chów owiec i 3. kóz.

W roku tym postawiliśmy na stacye hodowlane 8 baranów rozplodowych a to ze zakładu hodowli owiec w Sürwürden, prowincya Oldenburg, zd. c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie i krzyżowane z naszych podgórszych okolic. Hodowla owiec znajduje się jeszcze w słabym rozwoju; przyczyną są niekorzystne warunki ale też i dążność do chwilowego zysku, mijająca się z właściwym celem hodowli. Z innej strony stawianie baranów rozplodowych jest wcale korzystnem, gdyż przez krzyżowanie rosną owce większe, mają lepszą wełnę i więcej, dają więcej mleka a również bywają chętniej kupowane przez rzeźników i lepiej płacone.

Obrachunek dotacyi na chów owiec.

Dochód.	Państwowa	
	K	h
Pozostałość kasowa z początkiem roku 1902	1109	12
Subwencya na chów owiec na rok 1902	400	—
Razem	1509	12
Rozchód.		
Zakupno baranów rozplodowych	443	96
Koszta z przewozu z Oldenburg	35	64
Czynności weterynarskie	26	—
Koszta sekcyi chowu bydła	49	92
Razem	555	52
Stan kasy z końcem roku 1902 wynosi	953	60

Chowem kóz się dotąd nie zajmowano.

Stacye baranów rozplodowych są według tabeli następujące:

Stacya baranów rozplodowych.	
U Jerzego Sikory w Łomnej	1
„ Andrzeja Kantora w Nawsiu	1
„ Pawła Sikory w Milikowie	1
„ Pawła Mitręgi w Nawsiu	1
w Kółku rolniczem w Koszarzyskach	1
u Ignacego Zonia w Bukowcu	1
u Adama Sikory w Nawsiu	2

4. Chów świń.

W obec bardzo szczupłych środków subwencyjnych, nie może Zarząd w tej gałęzi należytej działalności rozwinąć. W roku zaprzeszłym chcieliśmy większą liczbę podań uwzględnić i wleźliśmy w niedobór, który nam w roku minionym stanął na przeszkodzie. Wskutek tego postawiono tylko 8 knurów młodych, a subwencyonowano 6.

W hodowli świń zauważono głównie trzy błędy wielkie a to: 1. Przedwczesne używanie knurów do rozplodu; 2. Niedostateczna ilość knurów i z powodu tego nadwężenie i nieplodność; 3. Hodowla spokrewniona i ztąd degeneracya. Zwracamy zawsze na to uwagę i ostrzegamy.

Szczepienie, owa skuteczna broń przeciw zarazie zwanej czerwönką (Rotlauf) zostało i w tym roku w możliwych granicach wykonane.

Zaszczepiono bowiem w 31 gminach 1010 sztuk, między temi 10 zachorowanych, które po szczepieniu wyzdrowiały.

Znajomość rzeczy, wprawę i zręczność c. k. weterynarza pana Blasch, podnosimy z uznaniem.

Powiat polityczny Cieszyn		Powiat pol. Bielsk:	Pow. pol. Frysztat:
1. Ogrodzona	6. Nawsie subwenc.	1. Dębowiec	1. Dziećmorowice
2. Piosek	7. Mosty p. C. „	2. Itownica	
3. Dziągiewów	8. Ropica „		
4. Łomna	9. Wendrynia „		
5. Grodziszcz	10. Grodziszcz „		
	11. Kojkowice „		

Obrachunek dotacyi na chów trzody chlewnej i na szczepienie.

	Państwo		Kraj	
	K	h	K	h
D o c h ó d:				
Pozostałość kasowa z początkiem roku 1902	—	—	42	80
Subwencya na rok 1901	700	50	—	—
Spłata czwartej części z ceny zakupna	143	—	—	—
Subwencya na szczepienie przeciw czerwonce na r. 1902	250	—	250	—
Razem	1093	50	292	80
R o z c h ó d:				
Koszta zakupna knurów	530	—	—	—
Subwencye wydane na knury	180	—	—	—
Należytości za wykonanie zakupna, inspekcji i t d.	106	56	—	—
Koszta szczepienia	336	60	292	80
Niedobór w rachunku wydatków na knury z r. 1901	178	01	—	—
Razem	1331	17	292	80
Stan kasy z końcem roku 1902 wynosi	237	67	—	—
<i>Uwaga:</i> Niedobór powyższy dzieli się: w rachunku knurów K. 151:07 w rachunku szczepienia K 86:60.				

5. Chów ryb.

Hodowla ryb postępuje żywym krokiem. Do tego przyczynia się Towarzystwo przez dostarczania osady jako też wsparcie na urządzenie stawów. W roku tym rozdano narybku za 275 K.

W obrębie Kółek naszych znajduje się 107 stawów przestrzeni 36 hektarów

Na wystawę rybacką, która się odbyła we Wiedniu, wydelegowano pana Zieliń, hodowcę ryb z Żukowa dolnego. Sprawozdanie delegata będzie drukowanym w Rolniku śląskim.

Obrachunek dotacyi na chów ryb.

	K		h	
	K	h	K	h
D o c h ó d.				
Pozostałość kasowa z początkiem	454	94	—	—
Subwencya na rok 1902	360	—	—	—
Razem	814	94	—	—
R o z c h ó d:				
Za zakupioną osadę rozdaną członkom	275	67	—	—
Subwencya na urządzenie stawu	100	—	—	—
Na koszt zwiedzenia wystawy rybackiej w Wiedniu	30	—	—	—
Koszta sekcji chowu ryb	52	96	—	—
Razem	458	63	—	—
Stan kasy z końcem roku 1902 wynosi	356	31	—	—

6. Pszczelnictwo.

Działalność Towarzystwa ogranicza się na tem, iż zachęca się przy każdej sposobności do racjonalnego pszczelnictwa. W obrębie Kółek znajduje się przez 103 posiadaczy pasiek a 1390 pni. Subwencji nie otrzymano.

7. Chów drobiu.

Racyonalnym chowem drobiu zajmują się tylko miłośnicy. Zarząd wystął referat względem hodowli drobiu opracowany przez p. Zaleskiego do Komitetu subwencyjnego w Opawie. Subwencji nie otrzymano.

8. Sadownictwo.

Do podniesienia sadownictwa przyczyniono się rozdaniem drzewek owocowych gatunków, dla naszych stosunków poleconych, członkom Towarzystwa na powiększenie lub założenie ogrodów owocowych. Szczególniejszą czynnością było urządzenie kursu sadowniczego, o którym na innem miejscu jest mowa.

Obrachunek dotacyi na sadownictwo.

Dochód.	Państwowa	
	K	h
Subwencya na sadownictwo na rok 1902	400	—
Rozchód.		
Za drzewka owocowe (360 sztuk) rozdane na założenie ogrodów	365	—
Niedobór z rachunku za rok 1901	26	06
Razem .	391	06
Stan kasy z końcem roku 1902	8	94

9. Uprawa roli i roślin.

Tutaj wymienić należy Spółki drenarskie, sprowadzanie nawozów sztucznych i nasion i urządzenie prób.

Spółki drenarskie i obraz ich działalności znajdują się w osobnym wykazie.

Urządzeniem prób zajmuje się pan Dr. Zaleski w Puńcowie, który urządził stacyę doświadczalną. Jego wydatną i umiejętną pracę na tem polu znajdujemy wykazaną w osobnej odbitce z „Rolnika śląskiego” pod tytułem „Stacya doświadczalna w Pnńcowie”, którą wszystkim członkom do nabycia polecamy. Kosztuje 25 halerzy.

Nawozów sztucznych i nasion według podania z Kótek sprowadzono:

superfosfatu 2335 q	Nasienia koniczyny 13330 kg.
tomasyny 1180 „	„ lnu 2230 „
mączki kostnej 130 „	„ buraków 1370 „
kainitu 235 „	Inne nasiona w drobniejszych ilościach.
solu potażowej 100 „	

Obrachunek dotacyi dla uprawy roli i roślin.

Dochód.	Państwowa	
	K	h
Pozostałość kasowa z początk. r. 1902 na len	280	—
Subwencya na zakupno lnu na rok 1902 .	700	—
„ „ próby z nawozami sztucznymi	400	—
Razem .	1380	—
Rozchód.		
Na próby z nawozami sztucznymi wydano .	400	—
Na zakupno nasienia lnu	327	15
Fracht od lnu	56	55
Razem .	783	70
Stan kasy z końcem roku 1902	596	30
Uwaga: Pozostałość kasowa należy na zakupno nasienia lnu na rok 1903, ponieważ z powodu późnego nadejścia subwencji nie mogła być w r. 1902 użyta.		

10. Leśnictwo.

Przy każdej sposobności zachęcano do zalesienia i pośredniczo w nabyciu sadzonek.

Według podania Kótek wysadzono 91.000 drzewek leśnych i kilka tysięcy czarnej ołszy.

Subwencyi na ten cel nie otrzymano. Ze szkółek krajowych otrzymuje się sadzonki bezpłatnie.

IV. Nauka rolnicza.

1. Odczyty wędrowne.

O ile na to siły i czas pozwalały, urządzaliśmy i w zeszłym roku z ramienia Towarzystwa odczyty. Najgłówniejszym prelegentem był jak dotąd pan Władysław Szybiński, dyrektor szkoły zimowej.

W Kółkach odbywano nadto szereg odczytów i rozpraw wykonanych przez panów nauczycieli, światlejszych gospodarzy, a jak już to w zaprzeszłym roku chlubnie wspomniano, także przez byłych uczniów zimowej szkoły rolniczej.

Tym panom nauczycielom, którzy ze szczerzej życzliwości dla ludu włościańskiego i w przekonaniu, że służą dobrej sprawie w Kółkach naszych się poświęcają, uczą i pracują, wyrażamy szczerze podziękowanie.

Wykaz odczytów znajduje się w tabeli, „Stanu Kótek rolniczych”; wykaz odczytów mianych z polecenia Zarządu głównego jest następujący:

Nazwisko i stan prelegenta	Powiat sądowy	T e m a t	Liczba słuchaczy	Liczba odczytów
<i>Władysław Szybiński</i> , dyrektor szkoły rolniczej zimowej w Cieszynie	Cieszyn Jabłonków Bielsko Skoczów Frysztat	Hodowla, ustawa o licencyonowaniu buhaji, choroby bydła rogatego i trzody chlewnej, hodowla drobiu, zaraza drobiu, uprawa roli, nawozy sztuczne, gnojarnie, rachunkowość rolnicza, korzyści Kótek rolniczych.	2095	28
<i>Andrzej Teper</i> , sekretarz Towarzystwa rolniczego	Cieszyn Jabłonków	Ustawa o licencyonowaniu buhaji i znaczenie tegóż. Niektóre przyczyny upadku stanu rolniczego i zapobieganie temu.	150	3
<i>Dr. Józef Zaleski</i> , rolnik w Puńcowie	Jabłonków	Stowarzyszenie drenarskie.	120	1
<i>Józef Biłko</i> , nauczyciel w Końskiej	Frysztat	Sadownictwo	60	1

Obrachunek dotacyi na odczyty wędrownne.

D o c h ó d .	Państwowa	
	K	h
Pozostałość kasowa z początkiem roku 1902	724	60
Subwencya na rok 1902	800	—
Razem .	1524	60
R o z c h ó d .		
Dyrektorowi Szybińskiemu za odczyty i koszta podróży	560	—
Sekretarzowi Teperowi " " "	60	—
Dr. Zaleskiemu " " "	20	—
Nauczycielowi Biłce " " "	20	—
Razem .	660	—
Pozostałość kasowa z końcem roku 1902	864	60

2. Czasopisma rolnicze.

Gazety są dziś potęgą światową — niejedno zbudowały, niejednemu przewróciły w głowie. Nie brak też dzisiaj gazet czyli czasopism rolniczych, czy one jednak wywierają tak silny wpływ na swoich czytelników jak inne, o tem wątpić wypada. Mimo to są i one znakomitą środkiem kształcącym, są powietrzem w nimbusie rolnika, bez którego oddychać by nie można. Takim był i jest organ Towarzystwa „Rolnik śląski“ wychodzący w okragło 3000 egzemplarzach. Jest on przez członków mile przyjmowany i czytany, choć są i obojętni. Z pożytecznych w nim nauk wielu jednak korzysta. Wcale pożądanym objawem jest to, że rolnicy więcej jak dawniej, odzywają się w Rolniku-tylko tak dalej! Na to nie trzeba wielkiej uczoności, aby z doświadczenia coś napisać, tylko dobrej woli i chęci. Mamy wysoko inteligentnych, którzy sprostują, co będzie trzeba.

Inne czasopisma, służące do informacji i dla pożytecznych artykułów, były następujące: „Wiener landwirtschaftliche Zeitung“, „Praktischer Landwirth“, „Landwirtschaftliche Blätter für Oesterr. Schlesien“, „Przewodnik Kółek rolniczych“.

Wspomnieć jeszcze należy, iż Encyklopedia rolnicza, jako dar Towarzystwa oszczędności i zaliczek w Cieszynie dla naszej biblioteki, jest już kompletną i obejmuje 11 tomów. Z książek mało się korzysta, gdyż jak wiadomo, Kółka mają swoje biblioteki, które również książkami darowanymi przez rzeczzone Towarzystwo zasilane bywają. Stan tych bibliotek jest wykazany w odnośnej tabeli.

Obrachunek dotacyi na czasopismo zawodowe.

D o c h ó d .	Państwowa	
	K	h
Subwencya na utrzymanie czasopisma »Rolnik śląski« .	1200	—
R o z c h ó d .		
Na częściowe pokrycie kosztów utrzymania »Rolnika śląsk.«	1200	—
Pozostałość kasowa z końcem roku 1902	—	—

3. Kursy rolnicze.

a) Kurs melioracyjny: Na kurs ten nie zgłosił się minionego roku nikt, nie mógł też zatem nikt być wysłany.

b) Kurs mleczarski: Na Kurs mleczarski do Proszkowa wysłało Towarzystwo w minionym roku Pawła Kożusznika z Żukowa Dolnego, byłego ucznia Szkoły rolniczej zimowej.

c) Kurs sadowniczy: W miarę środków z subwencji państwowej i krajowej urządziło Towarzystwo i w przeszłym roku kurs sadowniczy a zwłaszcza w dniach 1, 2, 3 i 4. września dla młodych rolników, uczni Szkoły rolniczej zimowej i pograbczy.

Uczestnikami tegoż kursu są:

a) uczniowie Szkoły rolniczej zimowej: Jerzy Wałach ze Śmiłowic, Jan Brzeżek z Ligołki Kameralnej, Izidor Woźnica z Dol. Toszonowic, Jan Cieńciała z Wielopola, Adam Cieńciała z Bystrzycy, Franciszek Dyba z Dobracic, Ludwik Pisarek z Zarzecza, Jan Drózd z Hermanic, Adam Płoszek z Kojkowic, Adam Sikora z Piosku.

b) gospodarze:

Adolf Kotas ze Śmiłowic, Paweł Suchanek z Gnojnika, Paweł Brzezina, ze Śmiłowic, Paweł Sikora ze Śmiłowic, Andrzej Cieńciała z Mistrzowic, Paweł Kajzar z Mistrzowic, Karol Kula z Hażłacha, Jan Sikora z Łomnej, Rudolf Zubek z Hażłacha, Karol Macura z Hażłacha, Jerzy Motyka z Oldrzychowic, Franciszek Pagięła z Pogwizdowa, Józef Stencel z Mostów, Karol Jonga z Górnego Żukowa, Adolf Wöllersdorfer z Mostów, Paweł Hess z Boguszowic, Józef Danel z Górnego Międzyrzecza, Franciszek Mokysz ze Strumienia i Paweł Drózd z Hermanic.

c) pograbcze.

Paweł Jakubek z Gnojnika, Józef Przybyła ze Stanisławic, Jan Poncza ze Szebiszowic, Edward Brudny z Błogocic, Jerzy Macura z Dolnej Lesznej, Jan Przybyła z Pastwisk, Franciszek Grzybek z Gumien, Józef Dymier z Hażłacha, Jan Waszek z Cierlicka, Paweł Żółty z Puńcowa, Andrzej Bujak z Dolnej Lesznej, Karol Sznorowacki ze Sibicy, Józef Kasza z Boguszowic, Andrzej Pagięła z Pogwizdowa, Andrzej Hyrtoń z Dolnego Żukowa, Paweł Żuk z Bobrku, Józef Hereć ze Sibicy i Jan Pszczółka z Mistrzowic

Uczestnikom tegoż kursu rozdano świadectwa frekwencyjne.

Kurs odbył się u znakomitego i wytrawnego pomologa Pawła Cieńciały w Mistrzowicach pod kierownictwem Jana Drozda, nauczyciela z Trzyńca, Józefa Farnego, kierownika z Nawisia i Pawła Cieńciały, pomologa w Mistrzowicach. Program kursu stanowiły teoretyczne wykłady i praktyczne ćwiczenia w różnych robotach, w których wszyscy uczestnicy udział brali.

Na koniec kursu odbył się rodzaj egzaminu, który wypadł nader świetnie, gdyż wszystkie pytania zadane uczestnikom rozwiązane zostały i jest zapewnieniem, że uczestnicy kursu przez gorliwą i racjonalną pracę tę ważną gałąź gospodarstwa do właściwego stanowiska podniosą.

Podczas kursu zwiedzono wzorowo urządzoną szkółkę Pawła Kajzara w Mistrzowicach i umiejętnie urządzony ogród warzywny i ozdobny firmy Skasiaków w Mostach. Zainteresowanie się dało powód do różnych zapytań ze strony uczestników, na które im też ogrodnik najstaranniej dawał objaśnienia.

Podczas kursu byli także zastępcy Towarzystwa naszego obecni.

W końcu miał sekretarz Towarzystwa, pan Andrzej Teper, bardzo zajmującą przemowę do uczestników, w której przytoczył obecnym obowiązki obywatelskie wypływające z tegoż kursu, zachęcając ich do racjonalnego i postępowego sadownictwa.

Kurs zakończono okrzykiem na cześć Najjaśniejszego Monarchy.

Jednym z najgłówniejszych środków nauki rolniczej jest kurs zimowy, czyli Szkoła rolnicza zimowa w Cieszynie pod kierownictwem doświadczonego i w swej pracy niezmordowanego dyrektora i wytrawnego nauczyciela i pedagoga pana Władysława Szybińskiego. Liczne zachęcania ze strony Towarzystwa do uczęszczania na kurs zimowy odniosły przecież swój skutek, gdyż w roku minionym uczęszczało aż dwudziestu jeden uczniów.

W końcu wspomnieć jeszcze należy o założyć się mającej Szkole dla gospodyń wiejskich. Fundusz tworzony przez Towarzystwo oszczędności i zaliczek na ten cel wynosi Kor. 9.644'05 h. a ze składek Kor. 1.525'88 h. czyli razem Kor. 11.169'93 h.

Obrachunek dotacyi na urządzenie kursu sadowniczego.

D o c h ó d.	Państwowa	
	K	h
Pozostałość kasowa z roku 1901	13	52
Subwencya państwowa za rok 1902	200	—
Razem .	213	52
R o z c h ó d.		
Remuneracya kierownikom kursu	200	—
Wynagrodzenia kosztów podróży uczestnikom	44	—
Należytość stępłowa na świadectwa frekwencyjne dla uczestników	12	30
Różne	15	—
Razem !.	271	30
Pozostaje niedobór z końcem roku 1902	57	78

V. Sprawy rachunkowe.

I. Rachunek Towarzystwa rolniczego dla Księstwa Cieszyńskiego za rok 1902.

A. Sprawy Towarzystwa.

Liczba b.	Przedmiot	Poje- dyńczo		Łącznie	
		K	h	K	h
	I. Dochody:				
1	a) Subwencya krajowa na cele Towarzystwa			1800	—
	b) „ „ „ państwowa na wydawnictwo „Rolnika śląskiego“			1200	—
	c) Subwencya państwowa na kosztą zawiadowcze			600	—
2	Datek roczny Jego Excelencyi Hrabiego Larischa			100	—
3	Dar Towarzystwa oszczędności i zaliczek w Cieszyinie			200	—
4	Czynsz dzierżawny z koncesyi restauracyjnej W kładki członków.			100	—
5	a) Wstępne od nowowstąpiionych członków	180	—		
	b) Zaległe wkładki z roku 1901 wpłacone . .	548	32		
	c) Wkładki za rok 1902	1565	50	2293	82
	Różne dochody.				
6	Dywidenda od udziału w kasie zaliczkowej	24	61		
7	Odsetki od wkładek w kasie zaliczkowej	36	87		
8	Za sprzedane statuty (Kasy spółk., spółk dren)	3	90	65	38
	II. Wydatki: Razem .			6359	20
1	Niedobór z rachunków za rok 1901 Kosztą wydawnictwa i prenumeraty gazet.			163	02
2	a) „Rolnik śląski“	3990	—		
	b) „Wiener landwirtschaftliche Zeitung“ . .	24	—		
	c) „Praktischer Landwirt“	8	—		
	d) „Pomologische Monatshefte“	5	80		
	e) „Bartnik postępowy“	4	—		
	f) „Przewodnik Kółek rolniczych“	2	10	4033	90
	Kosztą administracyjne.				
3	a) Druki, portorya i stęple	544	—		
	b) Potrzeby kancelaryjne	42	30		
	c) Podróże w sprawach Towarzystwa	77	60		
	d) Czynsz za lokal i opał	219	20		
	e) Płaca sekretarzowi	1000	—		
	f) Płaca skarbnikowi	400	—		
	g) Płaca za kwartał pomocnikowi kancelaryj- nemu	150	—		
	h) Usługa	50	—	2483	10

Liczba b.	Przedmiot	Poje- dyńczo		Łącznie	
		K	h	K	h
4	Z przeniesienia . .			6680	02
	Różne wydatki.				
	a) Za użycie sali na Walne Zebranie . . .	16	—		
	b) Odsetki do Kasy zaliczkowej w rachunku bieżącym	12	82	28	82
	Razem .	—	—	6708	84
	III. Zestawienie:				
	Dochody wynoszą z końcem roku 1902 . .			6359	20
	Wydatki " " " " " "			6708	84
	Wykazuje się tedy z końcem roku 1902 niedobór			349	64
	Niedobór ten znajduje pokrycie w zaległych wkładkach rocznych.				
	B. Sprawy nawozów sztucznych i nasion.				
	1. Dochód.				
1	Za gips będący na składzie utarżono . .			21	84
	2. Wydatek.				
1	Niedobór z rachunków nawozów zprzeszłych lat			404	29
	3. Zestawienie.				
	Niedobór z tego rachunku wynosi z końcem roku 1902			382	45

Skarbnik :

WÖLLERSDORFER RUDOLF.

Zrewidowano i za zgodne z prawdą uznano.

W Cieszynie, dnia 13. marca 1903.

Komisya rewizyjna:

**GRYCH JERZY,
KAJZAR PAWEŁ.****PARDUBICKY ALEXANDER.
BORUTA JERZY,**Rachunki powyższe zostały przez Walne Zebranie na dniu
28. marca 1903 zatwierdzone.Sekretarz:
TEPER ANDRZEJ.Prezes:
CIENCIAŁA JERZY.

Preliminarz Towarzystwa rolniczego dla Księstwa Cieszyńskiego na rok 1903.

Liczba bieżąca	P r z e d m i o t	Kwota	
		K	h
	I. Potrzeby Towarzystwa.		
1	Wydawnictwo „Rolnika śląskiego“	3990	—
2	Zwrot Kółkom 50% według uchwały	2470	—
3	Prenumerata gazet:		
	a) „Bartnik postępowy“	4	—
	b) „Wiener landwirthschaftliche Zeitung“	24	—
	c) „Praktischer Landwirth“	8	—
	d) „Pomologische Monatshefte“	5	80
	e) „Landwirthschaftliche Zeitschrift“	4	—
	f) „Przewodnik Kółek rolniczych“	2	10
4	Biblioteka	20	—
5	Remuneracye:		
	a) Sekretarzowi	1000	—
	b) Skarbnikowi	400	—
	c) Pomocnikowi kancelaryjnemu	600	—
	Inne wydatki:		
6	Czynsz za lokal kancelaryjny	230	—
7	Usługa w kancelaryi	60	—
8	Wydatki kancelaryjne	60	—
9	Druki, stęple i portorya	300	—
10	Podróże	200	—
11	Lustracya Kółek rolniczych	400	—
12	Niedobór z rachunku z roku 1902	349	64
13	Różne wydatki	300	—
	II. Dochody.		
	Razem .	10427	54
1	Zaległość wkładek z roku 1902	500	—
2	Subwencya krajowa	1800	—
3	Subwencya państwowa na »Rolnika śląskiego«	1200	—
4	Wstępne	200	—
5	Wkładki od członków	4940	—
6	Roczna zapomoga Jego Eksc. hr. Larischa . . .	100	—
7	Czynsz dzierżawny z koncesyi restauracyjnej .	100	—
8	Subwencya państwowa na lustracye	600	—
9	Różne dochody	10	—
	III. Porównanie.		
	Razem .	9450	—
	a) Dochody wynoszą	9450	—
	b) Wydatki	10427	54
	Niedobór .	977	54
	Preliminarz powyższy został przez Walne Zebranie na dniu 28. marca 1903 uchwalony.		

Towarzystwo rolnicze dla Księstwa Cieszyńskiego w Cieszynie

Sekretarz:
ANDRZEJ TEPER.

Prezes:
JERZY CIĘNCIAŁA.

STAN KÓŁEK ROLNICZYCH:

I. Stan ogólny, nauka i ruch.

Liczba bieżąca	Siedziba Kółka rolniczego	Rok założenia	Ilość członków	O D C Z Y T Y		Biblioteka			Czasopisma		Posiedzenia Kółka lub Wydziału	
				ile	na jaki temat	ile dzieł	ile czytano książek	ile czytelników	rolnicze	inne	ile	jakić ważniejsze uchwały powzięto.
1	Bažanowice	1900	25	5	O nawozie stajennym, o pszczelnictwie, tępienie myszy, pielęgnowanie drzew owocowych.	104	94	34	2	2	4	wybudowanie schroniska na tryer i wyznaczenie płacy za używanie tegóż od ni członków
2	Błędowice Dolne	1893	36	—	—	—	—	—	—	—	3	założenie spółki drenarskiej
3	Brenna	1897	27	—	—	—	—	—	1	1	—	—
4	Bukowiec	1898	37	1	gnojarnie, o nawozie stajennym, dojenie krów, chów drobin.	127	47	37	2	1	4	zamówienie nasienia konicz. i drzewek owocow
5	Bystrzyca	1890	40	1	chów bydła	200	79	8	3	1	4	zajmowanie się zakładaniem ogrodów owocow
6	Cierlicko **	1893	39	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Cieszyn *	1898	169	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Cisownica **	1898	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Dębowiec	1894	61	4	o stowarzyszeniach dla zabezpieczeń, oranie	200	—	—	2	—	4	—
10	Dzięcmorowice **	1891	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Dzięgielów	1893	28	3	o szkodnikach polnych, ustawa o licencyonowaniu buhaji, obrazki historyczne.	292	146	50	2	2	5	zakupienie okopywacza, utrzymywanie buhaja własny koszt. zakupienie knura
12	Gnojnik	1899	13	—	—	22	22	13	2	1	5	zakupienie brony łkowej
13	Godziszów	1898	11	1	potrzeba wykształcenia zawodowego	2	—	—	1	1	4	—
14	Goleśzów	1897	30	2	drenowanie, choroby zaraźliwe bydła rogatego	—	—	—	2	—	3	—
15	Górki Wielkie	1896	30	—	—	130	35	20	2	2	—	—
16	Gródek	1893	23	—	—	188	188	63	1	1	2	—
17	Grodziszcz	1901	30	—	—	83	16	8	1	—	6	zakupienie tryera
18	Guty	1900	12	3	organizacya rolników, hodowla bydła, uprawa lnu	—	—	—	1	—	5	zakupienie wagi bydlęcej, założenie spółki drenarskiej
19	Hażlach **	1897	37	—	—	—	—	—	1	—	—	—
20	Iłownica	1901	28	1	urządzenie ogrodów	—	—	—	1	2	2	zakupienie knura i sprowadzenie nasion
21	Istebna	1893	32	1	uprawa paszy	530	510	32	7	—	2	zakupienie knura i sprowadzenie nasion
22	Jaworzynka	1901	43	—	—	83	83	42	1	1	4	sprowadz. nasienia lnu, konicz. i sztucz. nawozó
23	Karpentna	1890	36	4	uprawa roli, pielęgnowanie drzew owocowych.	16	16	10	4	—	5	zakupienie wagi bydlęcej i urządzenie apteki domowej dla bydła
24	Kończyce Małe	1894	36	—	—	—	—	—	3	2	3	—
25	Koniaków przy Jabł.	1898	51	5	o sadownictwie, nawozy sztuczne o drenarce, kasa Reiffeisena	202	126	17	4	—	10	sprowadzenie nasion i nawozów sztucznych, założenie spółki drenarskiej i kasy Reiffeisena
26	Końska	1893	39	—	—	156	40	3	3	1	—	—
27	Koszarzyska	1891	34	2	jak leczyć zapalenie płuc, ustawa o licencyonowaniu buhaji	45	45	34	1	—	2	zamówienie nasion
28	Leszna-Trzynieć.	1899	23	5	sposób polepszenia stanu rolniczego, jego stosunek do socyalnej demokracji, o nagłych przypadkach chorób, o pijanistwie, chów bydła, pszczelnictwo	113	80	32	1	—	2	zakupienie wagi bydlęcej
29	Leszna Górna	1893	30	4	—	66	66	30	5	3	3	żądanie wagi bydlęcej na targach, żądanie, a rolnicy w najwolniejszej dla nich porze byli ćwiczeń wojskowych wołani
30	Ligotka Kameral.	1888	24	—	—	—	—	—	2	3	3	sprowadzanie nawozów sztucznych, spólne zakupowanie towarów rolniczych.
31	Lutynia polska	1896	24	1	rola i jej podział	—	—	—	1	1	2	—
32	Łyżbice	1893	40	2	o pszczelnictwie i o nowej ustawie służbowej	165	183	23	3	—	4	—
33	Markłowice p. Frysztat.	1898	26	2	gospodarstwo mleczne, maszyny rolnicze	115	115	87	2	—	4	zakupienie maszyny do kopania ziemi
34	Mistrzowice	1897	29	2	o sadownictwie, życie i tępienie kilku szkodników drzew owocowych	—	—	—	4	—	4	zakupowanie książek dla biblioteki, sprowadzenie nasion i przeprowadzenie prób z takowemi
35	Mnisztwo	1898	36	3	rachunkowość rolnicza, wpływ powietrza na urodzajność, ustawa o licencyonowaniu buhaji.	76	55	23	1	—	4	—
36	Nawsie	1892	94	2	ogólne kwestye rolnicze, o solidarności stanu rolniczego	230	67	21	2	—	5	zamknięcie gospód w niedziele przez cały dzień
37	Nydek	1892	32	1	o wychowaniu dzieci w wieku pozaszkolnym	4	—	—	1	1	4	zakupienie wagi bydlęcej i młoca
38	Ogrodzona	1897	50	1	nawozy sztuczne	50	50	5	3	—	2	—
39	Olbrachcice	1897	25	—	—	—	—	—	1	2	1	wspólne sprowadzanie nasion i nawozów sztucznych
40	Pierściec	1892	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—
41	Piasek	1894	86	1	własności ziemi, użyźnianie ziemi, hodowla bydła	—	—	—	2	1	3	—
42	Pruchna	1898	34	—	—	—	—	—	2	4	5	—
43	Puńców-Kojkowice	1893	45	2	o broszurce pani Michnikowej, o chorobach bydła	101	32	2	6	1	3	—
44	Ropica	1898	48	2	o ubezpieczeniu ziemioplodów, z czego rolnik może być zadowolony	77	40	7	1	—	5	—
45	Rudzion	1898	27	—	—	—	—	—	1	1	1	sprowadzanie nasion i nawozów sztucznych, za

45	Rudzica	1898	27	—	wolony	—	—	—	1	1	1	sprowadzanie nasion i nawozów sztucznych, założenie spółki drenarskiej i kasy Reiffeisena
46	Skrzeczoń	1895	29	1	choroby zaraźliwe bydła	—	—	—	1	1	4	—
47	Śmiłowice	1896	45	2	o nawozach sztucznych, obchodzenie się z nawozem stajennym	—	—	—	1	1	4	zakupienie brony łkowej.
48	Stonawa	1895	31	4	o sadownictwie, drenowanie, wzdęcie u bydła	50	50	10	2	—	4	—
49	Trzanowice	1895	29	4	zawodowe wykształcenie, spółki, ubezpieczenia bydła od wypadków, o sadownictwie	39	—	—	1	—	4	założenie spółki wzajemnego ubezpieczenia bydła od wypadków
50	Ustroń-Hermanice **	1895	58	—	—	—	—	—	—	—	—	—
51	Wendrynia	1893	44	—	—	56	48	29	1	2	6	zamknięcie mleczarni i sprzedaż inwentarza tejże
52	Wielopole	1894	16	3	o chorobach zwierząt domowych, dojnie krów, o roślinach nieużytecznych dla naszych łąk	41	—	2	—	—	4	—
53	Wiśła	1893	73	2	choroby zwierząt, o krążeniu soków roślin	150	106	45	1	2	3	urządzenie wystawy
54	Zamarska ***	1892	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—
55	Żebrzydowice **	1895	29	—	—	—	—	—	—	—	—	—
56	Żuków Dolny	1894	39	5	o sadownictwie, drenowanie, o przyrodzie	147	—	—	1	—	5	wybudowanie szopy na narzędzia rolnicze
57	Żuków Górny	1895	31	2	psychologia, opowiadania z przyrody.	108	—	22	1	4	7	—

* Kółko Cieszyńskie składa się z pojedynczych członków zamiejscowych i z takich, którzy nie są zawodowymi rolnikami.

** Sprawozdania nie nadesłano.

*** Kółko rolnicze w Zamarskach zostało założone dopiero w grudniu.

Stan spółek rolniczych za rok 1902.

Liczba bieżąca	Siedziba Kółka	Spółkowe kasy oszczędności i pożyczek										Spółki drenarskie						
		Rok założenia	Liczba członków	Udziałów razem	Wkładki na oszczędność		Udzielono pożyczek		Spłacono pożyczek		Obrót kasowy		Rok założenia	Ma się drenować hektarów	Wydrążano hektarów	Koszta drenowania jednego hektara	Otrzymano	
					K	h	K	h	K	h	K	h					subwencje	pożyczki
1	Błędowice	1898	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1902	150	—	—	—	1200
2	Brenna	1896	178	1780	50482	99	17089	40	17582	23	139749	50	1898	—	7	—	600	
3	Bystrzyca	1896	191	1910	29110	81	26580	—	23782	—	141960	44	1898	—	8	180	—	
4	Cierlicko	1897	152	1520	47452	49	34512	17	16998	35	62430	26	1898	—	—	—	—	
5	Cisownica *	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1899	—	—	—	—	
6	Dębowiec	1897	140	1400	60745	95	21964	—	10270	84	87116	67	1901	—	—	—	—	
7	Gnojnik	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1901	25	10	235	—	
8	Godziszów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1898	79	54	220	—	
9	Goleszów	1895	220	4400	139520	54	70099	21	45128	31	270959	85	1902	38	—	—	—	
10	Górki Wielkie	1900	91	910	19899	68	29684	42	19735	67	63621	01	—	—	—	—	—	
11	Hażlach *	1899	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1899	—	—	—	—	
12	Istebna	1894	449	898	22604	60	25523	19	10200	59	93769	94	1899	20	10	240	—	
13	Karpentna	1900	68	68	6231	99	9340	—	4167	60	20785	59	—	—	—	—	—	
14	Kończyce Małe	1898	89	890	27117	04	20831	—	6550	—	57081	64	—	—	—	—	—	
15	Końska	1897	79	790	12292	—	10644	—	12146	—	64472	72	—	—	—	—	—	
16	Koszarzyska	1898	62	62	22553	60	12328	40	4917	52	44715	89	—	—	—	—	—	
17	Leszna-Trzynieć.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1900	—	—	—	—	
18	Leszna Górna	1898	58	590	4645	—	7360	—	8333	—	29906	76	1899	30	15	278	1500	
19	Ligotka Kameral.	1898	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1900	66	60	—	—	
20	Lutynia polska	1896	72	1580	25451	29	33402	97	8604	—	1419	49	—	—	—	—	—	
21	Łyżbice	1900	76	740	22039	72	20436	—	8970	28	82109	30	1900	39'63	39'63	250	2080	
22	Marklowice	1898	51	1020	10335	15	9565	—	11913	—	28969	40	1901	40	35	240	—	
23	Mnisztwo	1899	30	300	5982	—	8722	—	7866	—	69218	57	1898	38	32	220	1000	
24	Nydek	1899	140	1400	28783	58	23676	—	9239	40	81354	16	—	—	—	—	—	
25	Ogrodzona	1897	82	820	63687	31	22205	27	30388	88	122805	28	1897	70	40	—	—	
26	Olbrachcice	1898	94	940	38451	77	14838	20	9484	99	68447	30	1899	—	—	—	—	
27	Pierściec *	1898	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
28	Puńców-Kojkowice	1895	96	960	19473	83	12371	10	12713	27	60253	—	1894	112	112	240	4360	
29	Ropica	1901	34	340	4261	42	5428	—	762	—	10885	58	—	—	—	—	—	
30	Rudzica	1902	76	76	79	—	13881	—	—	—	14571	02	—	—	—	—	—	
31	Śmiłowice	1898	85	850	50667	02	11182	—	16312	60	76293	86	1898	17	14	280	962	
32	Stonawa	1900	132	1320	52254	81	89668	29	26048	61	229705	15	1902	29	—	—	—	
33	Trzanowice	1899	49	980	24862	44	9480	—	4730	25	46012	72	1897	22	20	280	1160	
34	Ustroń-Hermanice *	1895	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1897	—	—	—	—	
35	Wendrynia	1899	141	1410	14645	84	27650	—	15883	91	98424	44	1901	54	7	300	—	
36	Wielopole	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1899	15	12	240	1300	
37	Wisła	1897	320	3200	34517	98	19055	—	10611	18	106530	53	—	—	—	—	—	
38	Żebrzydowice	1899	98	1960	21672	66	20848	—	3	70	84759	10	—	—	—	—	—	
39	Żuków Dolny	1899	52	520	13903	18	13620	—	5107	—	50212	34	1901	—	—	—	—	
40	Żuków Górny	1901	44	220	7548	93	10350	—	1154	—	28148	97	1897	42	42	325	2800	

* Sprawozdania nie nadeszły

Kółka w których ani jedna, ani druga spółka nie istnieje, nie są tu wymienione.

C010557 III

027